

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства
освіти і науки України

«_____» _____ 20__ р.

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Перший (бакалаврський)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Бакалавр

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

07 Управління та адміністрування

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

072 Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Київ
2023**

I Преамбула

Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 07 Управління та адміністрування, спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

Затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від _____ р. № ____

Стандарт розроблено членами підкомісії зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Науково-методичної комісії № 5 з бізнесу, управління та права сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України:

Розробники стандарту:

голова комісії

Школьник Інна Олександрівна	Доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансових технологій та підприємництва Сумського державного університету
--------------------------------	---

секретар комісії

Любкіна Олена Вікторівна	Доктор економічних наук, професор, заступник декана економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка
-----------------------------	---

Дорошенко Ганна Олександрівна	Доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та менеджменту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
----------------------------------	--

Єрмошкіна Олена Вячеславівна	Доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічного аналізу і фінансів Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»
---------------------------------	---

Жердецька Лілія Вікторівна	Доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри банківської справи Одеського національного економічного університету
-------------------------------	---

Кнейслер Ольга Володимирівна	Доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу Західноукраїнського національного університету
---------------------------------	---

Колодізев Олег Миколайович	Доктор економічних наук, професор, професор кафедри митної справи і фінансових послуг Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця
-------------------------------	---

Копилук Оксана Іванівна	Доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, економічної безпеки, банківської справи та страхового бізнесу, Львівський торговельно-економічний університет
----------------------------	--

Мурашко Олена Володимирівна	Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри страхування, заступник декана фінансово-економічного факультету, Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
--------------------------------	---

Сіренко Наталя Миколаївна	Доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Миколаївського національного аграрного університету
------------------------------	--

Стандарт розглянуто та схвалено на засіданні підкомісії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Науково-методичної комісії № 5 з бізнесу, управління та

права сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № _ від ____ 2023 р.).

Стандарт розглянуто на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № ____ від ____).

Фахову експертизу проводили:

Методичну експертизу проводили:

Стандарт розглянуто Міністерством фінансів України та Федерацією роботодавців України.

Стандарт розглянуто після надходження всіх зауважень та пропозицій та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Науково-методичної комісії № 5 з бізнесу, управління та права Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № _ від ____ 2023 р.).

Стандарт погоджено рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від ____ ____ 202_ р. протокол №__.

II Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Форми навчання	Очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна. Дуальна.
Освітня кваліфікація	бакалавр фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку за спеціалізацією (зазначити назву спеціалізації за наявності)
Професійна кваліфікація	-
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – Бакалавр Галузь знань – 07 Управління та адміністрування Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок Спеціалізація – (зазначити назву спеціалізації за наявності) Освітня програма – (зазначити назву)
Опис предметної області	Об'єкти вивчення та діяльності: устрій, принципи, механізми функціонування та розвитку фінансових систем. Цілі навчання: підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані завдання у професійній діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. Теоретичний зміст предметної області складають поняття, категорії, теорії і концепції фінансової науки, які визначають тенденції і закономірності функціонування й розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. Методи, методики та технології фінансової науки і практики. Інструменти та обладнання: сучасні інформаційно-аналітичні системи та стандартні, спеціальні й галузеві програмні продукти.
Академічні права випускників	Можливість продовжити навчання за освітньою програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти та набувати додаткові кваліфікації в системі освіти дорослих.
Працевлаштування випускників	Працевлаштування на посади відповідно до Національного класифікатора України: класифікатор професій (ДК 003:2010), які потребують наявності вищої освіти зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

III - Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, та їх результатів навчання

Для здобуття освітнього рівня «бакалавр» можуть вступати особи, які здобули повну загальну середню освіту або освітній рівень «молодший бакалавр».

IV Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

На основі повної загальної середньої освіти становить 240 кредитів ЄКТС;

заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, отримані за попередньою освітньою програмою підготовки молодшого бакалавра, бакалавра або магістра в обсязі, що не перевищує 120 кредитів ЄКТС;

заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, отримані за попередньою освітньою програмою фахової передвищої освіти, в обсязі не більше 60 кредитів ЄКТС.

Мінімум 50% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення результатів навчання за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок визначених цим стандартом вищої освіти.

Не менше 10 кредитів ЄКТС має бути спрямовано на практику у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

V Перелік обов'язкових компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК03. Здатність планувати та управляти часом. ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК06. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК10. Здатність працювати у команді. ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК12. Здатність працювати автономно. ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища. СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (публічні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

	СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність. СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. СК09. Здатність визначати, обґрунтовувати, реалізовувати та брати відповідальність за професійні рішення. СК10. Розуміння новітніх цифрових фінансових інструментів та технологій.
--	--

VI Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

РН01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем. РН02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем. РН03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. РН04. Знати механізм функціонування публічних фінансів, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи, страхування. РН05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (публічні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система, страхування). РН06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач. РН07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. РН08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти у професійній діяльності. РН09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію. РН10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем. РН11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. РН12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності. РН13. Знати та розуміти особливості функціонування новітніх цифрових фінансових технологій та інструментів. РН14. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів. РН15. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів. РН16. Вміти спілкуватись в усній та письмовій формі іноземною мовою.
--

РН17. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
РН18. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.
РН19. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.
РН20. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
РН21. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.
РН22. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.
РН23. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
РН24. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

VII - Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здійснюється у формі атестаційного іспиту.
Вимоги до атестаційного іспиту	Атестаційний іспит має бути спрямований на перевірку досягнення результатів навчання, визначених цим Стандартом вищої освіти та освітньої програмою.

VIII – Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт вищої освіти

1. Про вищу освіту. Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556–VII. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>;
2. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>
3. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій. Постанова Кабінету міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
4. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Постанова Кабінету міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>
5. Про унесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 30 квітня 2020 р. № 584. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/metodichni-rekomendaciyi-vo>

Пояснювальна записка

Стандарт вищої освіти містить вимоги до освітніх програм підготовки бакалаврів за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок стосовно:

- обсягу кредитів ЕКТС, необхідного для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок;
- рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за відповідною освітньою програмою, та результатів їх навчання;
- переліку обов'язкових компетентностей випускника;
- нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованого у термінах результатів навчання;
- форм атестації здобувачів вищої освіти.

Вимоги до компетентностей та результатів навчання узгоджені між собою та відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій.

Заклади вищої освіти самостійно визначають перелік дисциплін, практик та інших освітніх компонентів, необхідний для набуття визначених Стандартом компетентностей.

Наведений у Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. Заклади вищої освіти при формуванні освітніх програм можуть зазначати додаткові вимоги до компетентностей і програмних результатів навчання, а також запроваджувати додаткові форми атестації здобувачів вищої освіти.

Стандарт застосовується для визначення й оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти.

Затвердження порядку оцінювання результатів навчання проводиться закладом вищої освіти відповідно до вимог правових актів.

Система оцінювання результатів навчання повинна базуватись на таких основних принципах:

- обґрунтованість – оцінка повинна бути співмірною рівню результатів навчання;
- неупередженість – результати оцінювання мають бути об'єктивними і не залежати від суб'єктивної позиції того, хто оцінює, а критерії та методи оцінювання – єдиними для всіх, хто оцінюється;
- зрозумілість – система оцінювання повинна бути чіткою і абсолютно визначеною наперед як для тих, хто оцінює, так і тих, кого оцінюють;
- корисність – оцінювання повинно позитивно сприйматись тими, кого оцінюють, і бути внеском у здійснення завдань освітньо-професійної програми.

Результати навчання мають співвідноситися з компетентностями випускника.

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК та матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей представлені в Таблицях 1 і 2.

Таблиця 1.

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння/Навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
	Зн1 Концептуальні наукові та практичні знання Зн2 Критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Ум1 Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації К2 Збір, інтерпретація та застосування даних К3 спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово	
Загальні компетентності				
ЗК01	Зн2	Ум1		
ЗК02	Зн1	Ум1		АВ3
ЗК03				АВ1, АВ4
ЗК04			К1, К3	
ЗК05		Ум1	К2	АВ1, АВ4
ЗК06	Зн2		К2	АВ2, АВ5
ЗК07	Зн2		К2	АВ3, АВ5
ЗК08		Ум1	К1, К2	АВ3
ЗК09	Зн2			АВ2, АВ3
ЗК10			К1, К3	АВ1, АВ4
ЗК11			К1, К3	АВ3
ЗК12				АВ2, АВ5
ЗК13	Зн2			
ЗК14			К1	АВ3
ЗК15	Зн2		К1	АВ3
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності				
СК01	Зн1		К2	АВ3
СК02	Зн1, Зн2	Ум1		
СК03		Ум1	К1, К2	АВ1
СК04	Зн1	Ум1	К2	АВ1
СК05	Зн1	Ум1		АВ2, АВ3
СК06	Зн1	Ум1	К2	АВ1
СК07		Ум1	К2	АВ1, АВ4
СК08	Зн1	Ум1	К1	АВ2
СК09			К3	АВ2, АВ5
СК10	Зн1	Ум1		АВ5

Таблиця 2.

Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей

Результати навчання	Компетентності																							
	Інтегральна компетентність																							
	Загальні компетентності														Спеціальні (фахові) компетентності									
	Зк01	Зк02	Зк03	Зк04	Зк05	Зк06	Зк07	Зк08	Зк09	Зк10	Зк11	Зк12	Зк13	Зк14	Ск01	Ск02	Ск03	Ск04	Ск05	Ск06	Ск07	Ск08	Ск09	Ск10
РН01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.	+						+							+	+	+								
РН02 Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.	+					+	+	+						+		+	+							+
РН03 Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.						+	+	+								+	+							+
РН04 Знати механізм функціонування публічних фінансів, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи, страхування.		+						+									+					+		
РН05 Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (публічні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система, страхування).		+			+			+									+	+	+	+	+	+		
РН06 Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.					+			+									+	+		+				
РН07 Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	+															+			+			+		
РН08 Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти у професійній діяльності.					+			+										+		+				
РН09 Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.	+	+	+					+			+	+								+	+	+	+	
РН10 Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію,					+	+		+									+	+		+	+		+	

Результати навчання	Компетентності																							
	Інтегральна компетентність																							
	Загальні компетентності														Спеціальні (фахові) компетентності									
	Зк01	Зк02	Зк03	Зк04	Зк05	Зк06	Зк07	Зк08	Зк09	Зк10	Зк11	Зк12	Зк13	Зк14	Ск01	Ск02	Ск03	Ск04	Ск05	Ск06	Ск07	Ск08	Ск09	Ск10
розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.																								
РН11 Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.		+							+	+									+				+	
РН12 Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефаківців у фінансовій сфері діяльності.					+					+	+												+	
РН13 Знати та розуміти особливості функціонування новітніх цифрових фінансових технологій та інструментів.					+		+									+				+				+
РН14 Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.	+					+	+								+	+								
РН15 Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.	+							+									+				+			
РН16 Вміти спілкуватись в усній та письмовій формі іноземною мовою.				+							+													
РН17 Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.		+													+	+							+	
РН18 Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.			+				+		+			+	+	+									+	
РН19 Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.	+					+			+		+	+											+	
РН20 Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.	+					+	+		+			+		+										+
РН21 Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.			+		+					+	+											+	+	
РН22 Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку							+						+						+					

Результати навчання	Компетентності																							
	Інтегральна компетентність																							
	Загальні компетентності														Спеціальні (фахові) компетентності									
	Зк01	Зк02	Зк03	Зк04	Зк05	Зк06	Зк07	Зк08	Зк09	Зк10	Зк11	Зк12	Зк13	Зк14	Ск01	Ск02	Ск03	Ск04	Ск05	Ск06	Ск07	Ск08	Ск09	Ск10
України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.																								
РН23 Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.												+						+						
РН24. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.												+	+	+	+									